

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 25 april 1924 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar rörande pensioner och understöd.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottets förberedande behandling hänvisade framställningar rörande pensioner och understöd.

1:o.

I en till riksdagen den 7 mars 1924 avlåten proposition nr 101 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till sådana f. d. poststationsföreståndare och lantbrevbärare, som frånträtt sina befattningar före 1918 års ingång och vilka åtnjuta understöd för sin återstående livstid av det å postverkets stat för driftkostnader upptagna förslagsanslaget till livräntor och understöd, må under år 1924 av postmedel utbetalas förhöjning med fyrtio procent av vederbörande tillkommande understöd.

*Ang.
förhöjning
för år 1924
av åt vissa
f. d. poststa-
tionsförestån-
dare och lant-
brevbärare
utgående
understöd.*

I fråga om den i ärendet lämnade utredningen får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Utskottet vill erinra, att riksdagen under åren 1919—1920 medgivit, att förhöjning finge utgå å ifrågavarande understöd, för år 1919 med 35 procent samt för vart och ett av åren 1920—1922 med 50 procent av vederbörande understödsbelopp. I betraktande av den inträdda sänkningen av levnadskostnaderna och med hänsyn till den starka reduktionen av de till statens befattningshavare utgående dyrtidstilläggen, beslöt riksdagen att för år 1923 nedsätta förhöjningen till 40 procent. Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser, att förhöjningen för år 1924 skulle bibehållas vid samma storlek.

Utskottet.

Under framhållande av att ifrågavarande förhöjning icke är att helt jämställa med dyrtidstillägg i egentlig mening, får utskottet tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

2:o.

Ang. årligt understöd åt förra städerskan hos generalpoststyrelsen Maria Dareljus. I en inom första kammaren av herr *Julin* väckt motion nr 86 har hemställts, »att riksdagen måtte tillerkänna f. d. städerskan hos kungl. generalpoststyrelsen *Maria Kristina Dareljus* ett understöd av postmedel att från och med innevarande års ingång under hennes återstående livstid utgå med 300 kronor för år.»

Till stöd för detta yrkande har i motionen anförts, bland annat, att *Maria Kristina Dareljus*, som är född den 20 mars 1848, under åren 1888—1919 varit anställd såsom städerska hos generalpoststyrelsen, att hon redan dessförinnan från år 1880 tjänstgjort i postarbete, nämligen såsom extra biträde hos de revisorer, vilka granskade postförskottrörelsen, att hon i ersättning för sitt arbete hos postverket under åren 1912—1919 uppburit i medeltal 567 kronor för år, samt att hon efter sin år 1900 avlidne man, som varit vaktmästare å generalpoststyrelsens kameralbyrå, uppburit pension från civilstatens änke- och pupillkassa med 210 kronor för år.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Generalpoststyrelsen. Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av generalpoststyrelsen, som anført följande:

»Generalpoststyrelsen vitsordar riktigheten av motionärens uppgifter rörande *Dareljus'* tjänste- och övriga förhållanden och har intet att invända mot att understöd tillerkännes henne. På grund av gällande bestämmelser rörande dyrtidstillägg åt pensionärer synes emellertid det av motionären föreslagna understödsbeloppet böra något minskas, så att pensionsförmånen kommer i ett bättre avvägt förhållande till vederbörandes senast innehavda arvode. I överensstämmelse härmed finner generalpoststyrelsen för sin del lämpligt, att understödet bestämmes till 250 kronor för år.»

Utskottet. På grund av vad i ärendet anförts har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att änkan *Dareljus* beredes ett årligt understöd under sin återstående livstid, och vill utskottet i sådant avseende förorda det av generalpoststyrelsen ifrågasatta beloppet av 250 kronor årligen. Understödet synes böra anvisas av postmedel och utgå från och med den 1 januari 1924.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I: 86, må medgiva, att förra städerskan hos generalpoststyrelsen, änkan *Maria Kristina Dareljus* må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid av postmedel åtnjuta ett årligt understöd av tvåhundrafemtio kronor.

3:o.

Ang. årligt understöd åt förra postförelsen P. Bengtsson. I en inom andra kammaren av herrar *Törnkvist* i Bjuv och *Borggren* väckt motion nr 64 har anförts och hemställts följande:

»Arbetaren *Per Bengtsson*, Visseltofta, har under 30 år ombesörjt postgången mellan Osby och Visseltofta i Kristianstads län, en väglängd om 11 km. 1920 måste Bengtsson på grund av hög ålder och försvagad hälsa lämna denna befattning. Bengtsson har som alla andra lantbrevbärare haft en mycket ringa ersättning för sitt arbete, varför det varit omöjligt för honom att spara något för ålderns dagar, och han befinner sig därför nu jämte sin hustru i ekonomiskt svår belägenhet.

Då riksdagen vid mer än ett tillfälle trätt hjälpande emellan i dylika fall, få vi hemställa, att riksdagen måtte tillerkänna postförare *Per Bengtsson* ett årligt understöd av 600 kronor.»

Av vid motionen fogade intyg, beträffande vilka utskottet i övrigt hänvisar till motionen, framgår, att Bengtsson är född den 5 mars 1849, att han har hustru, född den 11 januari 1851, samt att han befinner sig i fattiga omständigheter.

I förevarande ärende har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande av generalpoststyrelsen, som anfört följande: *Generalpoststyrelsen.*

»Bengtsson, som är född den 5 mars 1849, har enligt kontrakt fort-skaffat posten mellan Osby postkontor och Visseltofta poststation från och med den 27 oktober 1890 och intill 1919 års utgång, då han på grund av ålderdomssvaghet blivit nödsakad fråntråda sin förenämnda befattning efter att sålunda hava innehaft densamma något över 29 år.

I ersättning för postföringen i fråga, vilken Bengtsson ombesörjt gående till en hörjan fyra, men från ingången av år 1918 fem gånger i veckan, har han under de senare åren uppburit följande belopp för helt år räknat, nämligen under tiden:

$\frac{1}{8}$	1915— $\frac{31}{8}$	1917	.....	416	kronor
$\frac{1}{9}$	1917— $\frac{31}{12}$	1917	.....	520	»
$\frac{1}{1}$	1918— $\frac{31}{13}$	1918	.....	949	» samt
$\frac{1}{1}$	1919— $\frac{31}{12}$	1919	.....	1,235	»

Vägsträcken mellan Osby och Visseltofta och åter är 26 kilometer. Bengtsson har för varje tur använt en tid av omkring $7\frac{1}{2}$ timmar, däri inberäknat ett uppehåll i Osby av 2 timmar.

På grund av gällande bestämmelser kunde Bengtsson, som icke fungerat som lantbrevbärare, utan i egenskap av postföringsentreprenör endast haft att befordra slutna poster mellan postanstalterna i Osby och Visseltofta, vid sitt frånträdande av denna befattning icke komma i åtnjutande av årligt ålderdomsunderstöd. Med hänsyn till Bengtssons mångåriga användning i postverkets tjänst, det utmärkta sätt på vilket han fullgjort sina åligganden samt hans ekonomiskt svåra belägenhet fann emellertid generalpoststyrelsen lämpligt att vid sagda tillfälle hos Kungl. Maj:t utverka tilldelandet åt Bengtsson av en gratifikation av 500 kronor. En av Bengtsson den 3 april 1923 till generalpoststyrelsen ingiven framställning om årligt understöd har styrelsen funnit icke böra föranleda någon dess åtgärd.

Ehuruväl, såsom ovan framhållits, enligt för generalpoststyrelsen gällande bestämmelser understöd icke kan av styrelsen tilldelas f. d. postförare, som utan att hava verkställt lantbrevbärning allenast forslat post mellan två eller flera postanstalter, har styrelsen vid enstaka tillfällen hos Kungl. Maj:t hemställt om åtgärd för tilldelande av understöd åt jämväl sådana post-

förare. Riksdagen har också i ett fåtal fall på grund av avlåtna propositioner eller med anledning av väckta motioner beviljat f. d. postförare årligt understöd av postmedel. I samtliga de fall riksdagen beviljat dylikt understöd, torde emellertid — såsom även bankoutskottet uttalat i sitt utlåtande nr 22 vid 1922 års riksdag — detta vara att tillskriva sådana särskilda omständigheter som olycksfall under tjänsteutövning eller lång anställningstid under svåra och krävande förhållanden. Då några så beskaffade omständigheter icke synas föreligga beträffande Bengtsson, saknar generalpoststyrelsen anledning tillstyrka bifall till den föreliggande motionen.»

Utskottet.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har Bengtsson icke tjänstgjort såsom lantbrevbärare utan endast haft att i egenskap av entreprenör befordra slutna poster mellan två postanstalter. Bengtsson är sålunda icke författningsenligt berättigad att genom generalpoststyrelsens försorg komma i åtnjutande av ålderdomsunderstöd. På sätt i generalpoststyrelsens ovanintagna utlåtande erinrats, har riksdagen hittills endast i vissa undantagsfall beviljat understöd av allmänna medel åt f. d. postförare; och torde dessa understöd hava föranletts av sådana särskilda omständigheter som olycksfall under tjänsteutövning eller synnerligen lång anställningstid under sällsynt svåra och krävande förhållanden m. m. Dylika omständigheter kunna icke åberopas i förevarande fall. Emellertid har Bengtsson, som uppnått 73 års ålder, under en tid av omkring 29 år med utmärkta vitsord tjänstgjort såsom postförare och därvid fullgjort till en början fyra, men under de senaste åren fem turer i veckan, varje tur krävande en tid av omkring 7 $\frac{1}{2}$ timmar. Ifrågavarande tjänstgöring lärers sålunda, ehuru ersättningen varit jämförelsevis ringa, få anses hava utgjort Bengtssons huvudsakliga sysselsättning. Vid sådant förhållande har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att ett årligt understöd av postmedel beredes Bengtsson. Understödsbeloppet har med hänsyn till storleken av Bengtssons ersättning och i betraktande av de pensions- och dyrtidstillägg, som torde komma att utgå å detsamma, ansetts skäligen böra bestämmas till 250 kronor årligen, att utgå från och med ingången av år 1924.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:64, må medgiva, att förre postföraren Per Bengtsson, Visseltofta, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafemtio kronor.

4:o,

Ang.
årligt under-
stöd åt förra
städerskan
Kjerstin
Hansson.

I en inom andra kammaren av herr *Lovén* väckt motion nr 66 har hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att till f. d. städerskan vid postverket i Malmö *Kjerstin Hansson* må under hennes återstående livstid av postmedel utgå ett understöd från och med år 1922 av 500 kronor årligen».

I motionen har uppgivits, bland annat, att Kjerstin Hansson, som vore änka, under tiden den 1 augusti 1890—1 februari 1921 varit anställd som vagnstäderska vid postverket, vilken anställning hon på grund av ålder och sjuklighet måst lämna.

Av ett vid motionen fogat åldersbetyg framgår, att änkan Hansson är född den 3 oktober 1864.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen med därvid fogade bilagor.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat *Generalpoststyrelsen.* utlåtande av generalpoststyrelsen, som anfört följande:

»I motionen har uppgivits, att Hanssons städerskeanställning fortvarit till februari 1921. Uppgiften är felaktig, ity att Hanssons anställning upphört först med utgången av februari 1922. I ersättning för sitt arbete — tvättning och städning av alla från Malmö utgående postvagnar — har Hansson under de senare åren uppburet för månad:

- 71: 10 kr. fr. o. m. juli 1913 t. o. m. jan. 1917,
- 80: — » » » » februari 1917 » » » juli 1917,
Dessutom ett biträdesanslag av kr. 37: 50 per månad.
- 90: — kr. fr. o. m. augusti 1917 t. o. m. april 1918,
Dessutom ett biträdesanslag av kr. 42: 50 per månad.
- 105: — kr. fr. o. m. maj 1918 t. o. m. jan. 1919,
Dessutom ett biträdesanslag av kr. 57: 50 per månad.
- 125: — kr. fr. o. m. februari 1919 t. o. m. febr. 1922.
Dessutom ett biträdesanslag av kr. 80: — per månad.

Tiden $16\frac{1}{12}$ 1911— $31\frac{1}{7}$ 1912 har Hansson dessutom mot ersättning av 5 kronor för månad verkställt tvättning av postverkets sorteringslokal å Malmö statsbanestation.

Från och med februari 1917 har postverket tillhandahållit för arbetet erforderlig såpa och soda.

Hanssons arbete har, enligt av postdirektionen i Södra distriktet lämnad uppgift, icke varit fritt från anmärkningar. Upprepade gånger hava klagomål förekommit mot hennes sätt att förrätta städningen i postvagnarna, i anledning varav, då Hansson icke låtit sig rättas av gjorda föreställningar, postdirektionen ansett sig böra anskaffa annan vagnstäderska. Generalpoststyrelsen kan därför för sin del icke tillstyrka beviljandet åt Hansson av årligt understöd.»

På grund av vad generalpoststyrelsen anfört kunde det ifrågasättas, huruvida pension av allmänna medel borde beredas städerskan Hansson. Emellertid har hon, såsom av utredningen framgår, under mer än 31 år varit anställd i postverkets tjänst, i vilken anställning hon, såvitt handlingarna utvisa, haft sin huvudsakliga sysselsättning. Vid sådant förhållande och då hon uppnått en ålder av omkring 60 år, har utskottet ansett billigheten bjuda, att hon från statens sida tillerkännes något understöd under sin

Utskottet.

återstående livstid. Vidkommande storleken av detta understöd torde på grund av vad i ärendet förekommit det av motionären föreslagna beloppet, som visserligen med hänsyn till Hanssons tjänstetid och avlöning i och för sig icke synes för högt tilltaget, böra underkastas någon reducering; och har utskottet funnit understödet skäligen böra bestämmas till 250 kronor årligen, förutom pensions- och dyrtidstillägg. Detta belopp synes böra anvisas av postmedel och utgå från och med den 1 juli 1924.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 66, må medgiva, att förra vagnstäderskan hos postverket Kjerstin Hansson, Malmö, må från och med den 1 juli 1924 under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av tvåhundra femtio kronor.

5:o.

Ang.
årligt under-
stöd åt f. d.
växelstations-
föreståndar-
rinnan
Louise
Löfgren.

I en inom andra kammaren av herr *Henrikson*, med instämmande i motionens syfte av fyra utav kammarens övriga ledamöter, väckt motion nr 155 har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja f. växelstationsföreståndarinnan i Laholm *Louise Löfgren* ett årligt understöd av 800 kronor, att utgå från och med innevarande år».

Till stöd för framställningen har i motionen anförts, bland annat, följande:

»*Louise Löfgren*, enligt bilagd avskrift av prästbevis född den 18 november 1870, har under tiden juni 1893—maj 1916 tjänstgjort å Laholms telefonväxelstation, därav de sista 13 åren i egenskap av föreståndarinna. Under hela tjänstgöringstiden var hon avlönad av kungl. telegrafverket.

I juni månad 1916 blev hon till följd av överansträngning i sitt tjänste-
arbete nödsakad söka tjänstledighet under ett år. Hon vårdades denna tid av d:r E. Westergaard, Laholm. Trots all omvårdnad blev hon icke tillräckligt återställd för att kunna efter ledighetstidens slut återupptaga arbetet.

Då hon enligt davarande telegrafkommissariens i Halmstad uppfattning ej kunde påräkna förlängd tjänstledighet, begärde hon och erhöll entledigande från uppdraget som växelstationsföreståndarinna i Laholm.

Efteråt har hon undergått läkarebehandling, såsom framgår av bilagda bevittnade avskrifter, utan att dock bliva återställd till hälsan.»

Beträffande motiveringen i övrigt liksom i fråga om de vid motionen fogade bilagorna får utskottet hänvisa till motionen.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande av statskontoret, som i ärendet hört telegrafstyrelsen.

Telegrafsty-
relsen.

Telegrafstyrelsen har i yttrande den 20 februari 1924 anfört följande:

»Löfgren anställdes under år 1893 av dåvarande föreståndaren för ifrågavarande växelstation såsom biträde vid stationens skötsel, och från och med den 1 oktober 1901, före vilken dag Löfgren avlönats av föreståndaren, uppbar Löfgren en avlöning från telegrafverket av 20 kronor i månaden. Den 1 januari 1903 blev Löfgren anställd såsom föreståndare för stationen mot en årlig avlöning av kronor 600 jämte bostad med värme och lyse, vilken kontanta avlöning från den 1 maj 1913 höjdes till kronor 840 för år. Sedan Löfgren den 1 juli 1916 erhållit ledighet från sin befattning, beviljades hon på egen begäran avsked från den 1 juni 1917.

Löfgren, som vid sin avgång ur telegrafverkets tjänst var endast 46 år, framställde vid nämnda tidpunkt icke någon begäran att komma i åtnjutande av årligt understöd. Först den 9 juni 1923, alltså mer än sju år efter det hennes tjänstgöring vid telegrafverket upphört, har Löfgren gjort sin i motionen återgivna framställning om understöd.

Vid tiden för Löfgrens avgång ur telegrafverkets tjänst förefanns för oss ingen annan möjlighet för beredande av årligt understöd åt ur telegrafverkets tjänst avgången person, vilken innehaft med pensionsrätt icke förenad befattning, än att ingå till Kungl. Maj:t med hemställen om propositions avlåtande till riksdagen. Den 28 augusti 1917 avläts också dylik hemställan beträffande fyra avgående växelstationsföreståndare, varav en innehade 64 levnads- och 31 tjänsteår, en 62 levnads- och 30 tjänsteår, en 55 levnads- och 25 tjänsteår samt en 65 levnads- och 13 tjänsteår, och beviljades dessa genom kungl. brev den 12 april 1918 årliga understöd med resp. 600, 800, 700 och 450 kronor.

Därest från något håll vid Löfgrens avgång ur telegrafverkets tjänst framställning om beredande av understöd åt Löfgren ifrågasatts, skulle vi med hänsyn till Löfgrens låga levnadsålder icke ansett oss kunna tillstyrka densamma, så mycket mindre som Löfgren efter allt att döma icke då torde hava befunnit sig i sådan ekonomisk situation, att hon varit i behov av understöd.

Numera hava vi genom kungl. brev den 30 juni 1920 befogenhet att tilldela ur telegrafverkets tjänst avgången person, vilken innehaft med pensionsrätt icke förenad befattning och som befunnes vara i behov av understöd, årligt dylikt understöd med lämpligt belopp, icke överstigande vad som motsvarade två tredjedelar av den årsinkomst, han senast åtnjutit från telegrafverket, att utgå av verkets medel, dock att dylikt understöd, där ej särskilda omständigheter föranledde undantag, finge tilldelas allenast den, vars tjänstetid uppginge till minst tjugufem år, däri inberäknad den tid vederbörande före antagandet i telegrafverkets tjänst kunde hava innehaft anställning vid enskilt telefonnät, som övertagits av telegrafverket, eller såsom föreståndare för eller biträde vid sådan växelstation inom rikstelefonnätet, vars betjäning antogs av vederbörande abonnenter.

Emellertid torde det i nämnda brev givna bemyndigandet icke hava varit avsett för sådana befattningshavare, som redan lämnat sin anställning åtskilliga år innan bemyndigandet tillkommit, och under inga omständigheter kan hänsyn tagas till andra förhållanden än dem, som förelegat vid befattningshavarens avgång.

Vidare är att märka, att väl i en Löfgrens framställning åtföljande petitionslista uppgivits åtskilliga skäl, som enligt undertecknarnas mening talade till förmån för bifall till Löfgrens framställning, men det har icke ens påståtts, att Löfgren enkonomiskt sett vore i behov av understöd. Än

mindre har genom medellöshetsintyg eller på annat sätt ådagalagts dylikt behov.

På ovan anförda skäl anse vi oss icke kunna tillstyrka motionens hemställan.

Vidkommande slutligen storleken av det i motionen ifrågasatta understödet är det visserligen riktigt, att den nuvarande föreståndaren för Laholms växelstation, som är ordinarie rikstelefonist, vid en uppnådd levnadsålder av 55 år och minst 30 tjänstear, varunder hon erlagt pensionsavgifter, kommer i åtnjutande av en pension av 1,704 kronor. Berörda befattningshavare tillhör emellertid 1920 års pensionsstat, under det att motsvarande pension enligt den vid tidpunkten för Löfgrens avgång ur verkets tjänst gällande staten utgjorde endast 1,000 kronor, vid vilket förhållande det ifrågasatta understödet synes påfallande högt tilltaget.»

Statskontoret. Statskontoret har i sitt den 1 mars 1924 dagtecknade utlåtande i ärendet anført:

»I utlåtandet över motionen nr 155/II angående årligt understöd åt f. d. växelstationsföreståndarinnan Louise Löfgren har telegrafstyrelsen anført, att det i en petitionslista uppgivits åtskilliga skäl, som enligt undertecknarnas mening talade till förmån för beviljande av pension, men det hade icke ens påståtts, att Löfgren ekonomiskt sett vore i behov av understöd. Statskontoret vill i avseende härå erinra att riksdagen åt befattningshavare av ifrågavarande slag icke beviljat pensioner i andra fall än då det styrkts, att vederbörande vore i behövande omständigheter. Beträffande det i motionen föreslagna pensionsbeloppet, 800 kronor, får statskontoret anføra, att enligt det av telegrafstyrelsen återopade kungl. brevet den 30 juni 1920 utgår till ur telegrafverkets tjänst avgången person, som kan räkna en tjänstetid av 25 år, pension med två tredjedelar av den årsinkomst han senast åtnjutit från telegrafverket. Då Löfgren endast kan räkna 23 tjänstår samt vid tiden för avskedet åtnjöt 840 kronor jämte fri bostad med värme och lyse, synes pension, om sådan trots att medellöshet ej styrkts, varder beviljad, ej böra utgå med högre belopp än 600 kronor, samt åtnjutas först från och med den 1 juli 1924.»

Vid ärendets behandling har för utskottet varit tillgängligt ett av jordbrukskonsulenten Hj. Bergström, Halmstad, avgivet och av direktören O. Swensson därstädes vitsordat, den 12 mars 1924 dagtecknat intyg, vari intygsgivaren, som förklarar sig känna Louise Löfgren, hennes familj och förmögenhetsförhållanden alltsedan år 1895, anført bland annat, att Löfgren under tiden efter avskedstagandet huvudsakligen försörjts av sina släktingar men att, då dessa på grund av särskilda förhållanden ej längre kunde i nämnvärd grad bidra till hennes uppehälle och hon saknade egna medel till hela sitt behov, hon syntes vara i stort behov av hjälp.

Utskottet. Av utredningen i ärendet framgår, att Louise Löfgren under en tid av omkring 23 år utfört arbete för telegrafverkets räkning, varvid hon under 8 år varit anställd såsom biträde vid växelstationen i Laholm med avlöning av föreståndaren därstädes och under 15 år innehaft direkt anställning

hos telegrafverket. Denna anställning har hon vid 46 års ålder lämnat till följd av sjukdom, som hon enligt läkares intyg ännu icke övervunnit och på grund av vilken hennes arbetsförmåga för framtiden är i hög grad inskränkt. Under sådana förhållanden synas billighetsskäl tala för beredande åt Löfgren av något understöd från det allmännas sida. Den i motionen gjorda framställningen härom har av vederbörande ämbetsverk avstyrkts huvudsakligen av det skäl, att det icke styrkts eller ens uppgivits, att Löfgren befunne sig i sådana ekonomiska omständigheter, att behov av understöd föreläge. I avseende härå tillåter sig utskottet emellertid att hänvisa till ovan återgivna intyg, vilket icke varit tillgängligt för de i ärendet hörda myndigheterna. På grund av innehållet i berörda intyg samt med hänsyn till anförda omständigheter i övrigt har utskottet funnit skäl föreligga att tillstyrka ett årligt understöd av telegrafverkets medel åt Löfgren under hennes återstående livstid. Understödet, som torde böra utgå från och med ingången av nästkommande budgetår, synes emellertid med hänsyn till Löfgrens jämförelsevis korta tjänstetid böra begränsas till 500 kronor årligen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:155, må medgiva, att förra föreståndarinnan för telegrafverkets växelstation i Laholm Louise Löfgren må från och med den 1 juli 1924 under sin återstående livstid av telegrafverkets medel uppbära ett årligt understöd av femhundra kronor.

6.o.

I en inom andra kammaren väckt motion nr 29 har herr *Sävström* hemställt, »att riksdagen må besluta att tilldela f. d. järnvägsarbetaren *Salomon Rydberg* ett årligt understöd av 300 kronor, räknat från den 1 januari 1920 och att sedermera utgå under hans återstående livstid.»

*Ang.
årligt
understöd åt
förra järn-
vägsarbetaren
S. Rydberg.*

I motionen har anförts, bland annat, att Rydberg, som är född den 26 augusti 1854, erhållit arbetsanställning vid östra stambanan år 1873 och sedermera under olika tider arbetat vid ett flertal av statens järnvägsbyggnader.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande av järnvägsstyrelsen, som anført följande:

*Järnvägs-
styrelsen.*

»Vad först angår det begärda understödet åt Rydberg, 300 kronor om året från den 1 januari 1920, så anser sig styrelsen böra framhålla, att det trots energiska försök från styrelsens sida att från Rydberg ävensom från linjeförvaltningarna införskaffa erforderliga upplysningar angående Rydbergs anställning, det icke lyckats erhålla sådan utredning i detta avseende, att styrelsen kunnat finna Rydbergs rätt till pension eller annat understöd av statens järnvägars medel styrkt. I detta sammanhang må

också anmärkas, att Rydberg, som efter år 1897 haft allenast tillfälligt arbete vid statens järnvägar, redan år 1913 definitivt lämnat statens järnvägars tjänst och därefter till ock med år 1923 enligt egna uppgifter haft arbete på annat håll, bland annat vid ostkustbanebygget, samt att Rydberg år 1894 erhållit en gratifikation av 250 kronor vid invigningen av sträckan Vännäs—Boden å norra stambanan.

Ehuru styrelsen för egen del på grund av gällande bestämmelser funnit sig förhindrad att bevilja Rydberg understöd i någon form, vill styrelsen likväl med hänsyn till att det dock får anses ej osannolikt, att Rydbergs tjänstetid vid statens järnvägar överskrider de 20 år, som kräves för gratifikation åt förutvarande banarbetare vid statens järnvägar, icke motsätta sig bifall till motionen med den modifikationen, att understödet bestämes skola utgå först från 1924 års ingång.

Utskottet.

Av tillgängliga handlingar har utskottet inhämtat, att Rydberg under år 1923 hos järnvägsstyrelsen gjort framställning om erhållande av pension eller gratifikation och därvid uppgivit, bland annat, att han blivit anställd vid statens järnvägsbyggnader år 1872 samt att han vid invigningen av bandelen Vännäs—Boden å norra stambanan år 1894 jämlikt riksdagens beslut erhållit en gratifikation av 250 kronor. Då tillfyllestgörande utredning angående Rydbergs tjänstgöring vid statens järnvägar varken av Rydberg själv förbragts eller, trots verkställda undersökningar, kunnat genom statens järnvägars försorg åstadkommas, fann styrelsen emellertid enligt beslut den 14 juni 1923 den gjorda framställningen icke kunna till någon styrelsens vidare åtgärd föranleda.

Då, såsom av järnvägsstyrelsens nu avgivna yttrande framgår, för erhållande av gratifikation i egenskap av förutvarande banarbetare vid statens järnvägar kräves 20 års tjänstetid, läser genom den Rydberg år 1894 tillerkända gratifikationen få anses vara styrkt, att hans tjänstgöring före sistnämnda år omfattat minst 20 år. Härförutom synes av handlingarna i ärendet framgå, att Rydberg styrkt sig hava under åren 1895—1897 samt en del av år 1913 varit anställd i statens järnvägars tjänst. På grund härav och med avseende å vad järnvägsstyrelsen anfört har utskottet icke velat motsätta sig, att Rydberg, som numera uppnått en ålder av omkring 70 år, från och med ingången av år 1924 tillerkännes ett årligt understöd av trafikmedel till belopp av 300 kronor årligen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:29, må medgiva, att förre järnvägsarbetaren Salomon Rydberg, Skogs församling i Gävleborgs län, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.

7:o.

I en inom andra kammaren av herr *Bäcklund* väckt motion nr 63 har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att avlidne e. o. stationskarlen *Nils Gustav Vinblads* änka *Ulrika Charlotta Vinblad, född Andersson*, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av tre hundra kronor».

Ang.
årligt
understöd åt
e. o. stations-
karlen *N. G.*
Vinblads
änka.

Till stöd för framställningen har i motionen anförts, bland annat, att e. o. stationskarlen *Vinblad*, som var född den 12 januari 1840 och avled den 26 december 1922, antagits i statens järnvägars tjänst den 31 januari 1879 och erhållit avsked med pension år 1918 ävensom att änkan *Vinblad*, som fyllt 76 år, själv varit anställd i statens järnvägars tjänst såsom städerska vid *Töreboda järnvägsstation* under tiden den 15 oktober 1913—den 31 maj 1921. Av bilagor till motionen framgår, att änkan *Vinblad* på grund av sjukdom och ålderdomssvaghet är oförmögen att med arbete bidra till sitt uppehälle samt befinner sig i små omständigheter.

I förevarande ärende har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av järnvägsstyrelsen, som anförts: *Järnvägsstyrelsen.*

»Vidkommande det för änkan *Vinblad* begärda understödet får styrelsen, under vitsordande av riktigheten av de av motionären lämnade uppgifterna angående makarna *Vinblad*, framhålla att föreliggande fall icke utmärker sig för några omständigheter, som ej kunna åberopas av ett stort antal änkor efter personer, som innehaft anställning i icke ordinarie tjänst, vid statens järnvägar.

Då det emellertid förut i liknande fall förekommit, att riksdagen i trots av de konsekvenser, som med hänsyn till nyssberörda omständighet kunna därav föräntas, beviljat understöd, anser sig styrelsen sakna tillräcklig anledning att avstyrka bifall till motionen.»

Av den föregående redogörelsen framgår, att *Vinblad* under en tid av närmare 40 år varit anställd i statens järnvägars tjänst samt att hans änka, som är sjuklig och befinner sig i små ekonomiska omständigheter, själv under omkring 7 1/2 år haft anställning som städerska vid statens järnvägar. Under sådana förhållanden vill utskottet tillstyrka, att ett årligt understöd av trafikmedel beviljas henne under hennes återstående livstid. Detta understöd torde emellertid, med hänsyn till änkan *Vinblads* korta anställningstid, böra begränsas till 200 kronor årligen, att utgå från och med den 1 januari 1924.

Utskottet.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II : 63, må medgiva, att avlidne e. o. stationskarlen *N. G. Vinblads* änka, *Ulrika Charlotta Vinblad, född Andersson*, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

8:o.

Ang. I en inom andra kammaren av herrar *Sehlin, Verner Hedlund* och *P. årligt*
 understöd åt *S. Hedlund* i Håste väckt motion nr 152 har hemställts, »att riksdagen
 e. o. kontors- ville medgiva, att änkan *Anna Brita Amrén* må, så länge hon förbliver i sitt
 skrivaren *S. Amréns änka*. änkestånd, från och med 1924 å allmänna indragningsstaten uppbära ett
 årligt understöd av 300 kronor».

Av motionen med därvid fogade bilagor framgår, att e. o. kontorsskri-
 varen *Salomon Amrén*, som var född den 3 maj 1857, efter att hava tjänst-
 gjort som extra befattningshavare vid länsstyrelse under en tid av omkring
 12 1/2 år, den 21 augusti 1899 anställdes som extra tjänsteman vid statens
 järnvägar, där han den 1 februari 1914 befordrats till extra ordinarie kon-
 torsskrivare, att han den 3 februari 1922 avlidit, efterlämnande änka, *Anna*
Brita Amrén, född *Lidén*, samt att änkan *Amrén*, vilken är född den
 18 april 1858, befinner sig i fattiga omständigheter.

I motionen har anförts bland annat att, enligt vad motionärerna inhäm-
 tat, *Amrén* med de befordringsgrunder och rekryteringsförhållanden, som
 under förra hälften av hans tjänstgöring vid statens järnvägar varit rådande,
 med säkerhet skulle ha vunnit ordinarie anställning, om han icke redan
 då överskridit femtioårsåldern, samt att, under förutsättning att han erhållit
 ordinarie tjänst, hans efterlämnade änka nu skulle hava åtnjutit pension.

Vid motionen har fogats, bland annat, ett av f. d. bandirektören vid
 statens järnvägar *H. Groth* utfärdat, den 24 februari 1923 dagtecknat intyg
 av följande lydelse:

»Framlidne e. o. kontorsskrivaren vid statens järnvägar *Salomon Amrén*,
 född den 3 maj 1857, anställdes i extra tjänst vid banavdelningen den 21
 augusti 1899, befordrades till extra ordinarie kontorsskrivare den 1 februari
 1914 och innehade denna befattning till sin dödsdag den 3 februari 1922.

Under tiden för sin tjänstgöring i Östersund under mitt befäl, eller från
 och med år 1900 till slutet av år 1918, utmärkte sig *Amrén* för stor arbets-
 flit, pålitlighet och berömvärd intresse för tjänstegöromålen, som han städse
 fullgjorde på synnerligen tillfredsställande sätt, samt gjorde sig allmänt
 förtjänt av förtroende och aktning.

Med vitsordande härav och då *Amréns* ringa avlöning under tjänstetiden
 icke medgivit några besparingar, förordas på det varmaste utverkande av
 skäligt understöd åt hans efterlämnade änka.»

Utskottet får i övrigt hänvisa till motionen med därvid fogade hand-
 lingar.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat
 utlåtande av statskontoret, som i ärendet hört järnvägsstyrelsen.

Järnvägssty-
 relsen.

Järnvägsstyrelsen har i sitt yttrande anført följande:

»Med anledning härav får styrelsen, med förmälan, att det vid motionen
 fogade intyget av f. d. bandirektören *H. Groth* synes innefatta de upp-
 gifter rörande mannen *Amréns* anställning vid statens järnvägar, som äro
 erforderliga för den föreliggande frågans bedömande, härigenom anföra, att

det i motionen avsedda fallet knappast kan sägas utmärka sig för några omständigheter, som ej kunna aberopas av ett stort antal änkor efter personal, som innehåft anställning i icke ordinarie tjänst vid statens järnvägar.

Då det emellertid förut i liknande fall förekommit, att riksdagen i trots av de konsekvenser, som med hänsyn till nyssberörda omständighet kunna därav förmedlas, beviljat understöd av beskaffenhet, varom här är fråga, anser sig styrelsen sakna tillräcklig anledning att avstyrka bifall till motionen.»

För egen del har statskontoret yttrat:

Statskontoret.

»Vad därefter beträffar motionen nr 152, vari föreslagits ett årligt understöd å 300 kronor åt e. o. kontorsskrivaren vid statens järnvägar S. Amréns änka, får statskontoret aberopa vad järnvägsstyrelsen i här bilagda skrivelse anfört och för egen del tillägga, att den omständigheten, att mannen Amrén först efter en tjänstetid vid länsstyrelsen av omkring 12 år kom i statens järnvägars tjänst och därför till följd av framskriden ålder icke vunnit befordran till ordinarie tjänst, synes skäligen böra föranleda till beredande av någon pension åt änkan, som är gammal och saknar medel till sin försörjning.»

På grund av vad i ärendet anförts har utskottet funnit sig böra förordna, att något understöd av allmänna medel beredes änkan Amrén under hennes återstående livstid. Utskottet har likväl i detta avseende ansett sig icke kunna tillstyrka beviljande av högre belopp än vad utskottet i det under nästföregående punkt behandlade ärendet föreslagit eller 200 kronor årligen; och tillåter sig utskottet framhålla, att å detta belopp torde komma att utgå pensions- och dyrtidstillägg. Understödet synes böra anvisas av trafikmedel och utgå från och med den 1 januari 1924.

Utskottet.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:152, må medgiva, att avlidne e. o. kontorsskrivaren Salomon Amréns änka Anna Brita Amrén, född Lidén, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

9:o.

I en inom andra kammaren av herr *Hage* väckt motion nr 160 har hemställt, »att riksdagen måtte besluta tillerkänna f. d. extra ordinarie lokomotiveldaren *Ernst Vilhelm Johansson* i Bodens by, Över-Luleå socken, en förhöjning av hans pension från 225 till 500 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1924.»

Ang. förhöjd pension åt förre e. o. lokomotiveldaren E. V. Johansson.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar framgår, att Johansson, som är född den 5 augusti 1891, sedan den 10 mars 1910 varit anställd i statens järnvägars tjänst, där han enligt egen uppgift den 1 januari 1916 befordrats till e. o. lokomotiveldare, samt att han, som enligt läkarintyg den 9 maj 1922 varit alltsedan den 10 december 1917 på grund av sjukdom (tbc. pulm. amb.) oförmögen till varje tjänstgöring, genom järnvägsstyrelsens beslut den 18 april 1922 erhållit avsked samt tillerkänts pension i enlighet med bestämmelserna i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal den 29 juni 1917, att utgå från och med den 1 juni 1922 med 225 kronor årligen. Av handlingarna framgår vidare, att Johansson i en till Kungl. Maj:t ingiven skrift den 23 april 1923 anhöll om förhöjning av den honom sålunda tillerkända pensionen, och återopade han till stöd härför en tidigare till järnvägsstyrelsen ingiven framställning, däri han uppgivit, att han ådragit sig tuberkulos under tjänstutövning samt vore mindre bemedlad. Uti infortrat utlåtande över berörda ansökan anförde järnvägsstyrelsen huvudsakligen följande:

Järnvägs-
styrelsen.

Styrelsen ansåge sig böra framhålla, att sökandens anspråk, såvitt handlingarna i ärendet utvisade, saknade materiellt berättigande, i det att sökandens förmenande, att han till följd av tjänstgöringen vid statens järnvägar ådragit sig den sjukdom, som föranlett hans avskedande, icke kunde anses i någon mån styrkt, vid vilket förhållande styrelsen varit förhindrad att, såsom sökanden i första rummet påyrkat, medgiva honom pension enligt de i § 13 av K. reglementet den 29 juni 1917 för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal stadgade grunder.

Vad beträffade sökandens alternativa yrkande om pension enligt i § 14 av nämnda reglemente angivna grunder finge styrelsen framhålla, att sökanden blivit tillerkänd statspension enligt första punkten av denna §, vilken pension, beräknad med hänsyn till sökandens tjänstålder, 11 år, å 1,226 kronor 40 öre såsom medeltal av pensionsunderlagen utgjorde 225 kronor per år. Tillämpning av andra punkten av samma paragraf hade nämligen ansetts utesluten, då anledning saknades till antagande, att de förhållanden, som grundlagt rätten till pension, skulle omöjliggöra för sökanden att vidare *bidraga* till sin försörjning.

Enligt beslut den 8 juni 1923 fann Kungl. Maj:t den gjorda ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet.

Då Johansson vid sitt entledigande erhållit den pension, som författningsenligt kunnat tillerkännas honom, har utskottet, som icke funnit anledning att tillstyrka ett frångående av den ståndpunkt, Kungl. Maj:t efter järnvägsstyrelsens hörande intagit i ärendet, ansett sig böra hemställa,

att förevarande motion II:160 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

10:o.

I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 127 har Kungl. Maj:t, under åberopande av proposition bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att bokhållaren och kassören vid Klotens revir *Ernst Alfred Finnberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådd ålder av 65 år kommer att avgå från sin anställning, under sin återstående livstid från statens domäners fond åtnjuta en årlig pension av 1,800 kronor.

Ang.
pension
från statens
domäners
fond till bok-
hållaren och
kassören vid
Klotens revir
E. A. Finn-
berg.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Finnberg, som är född den 23 juni 1859 och den 1 januari 1891 anställdt såsom bokhållare hos Klotens aktiebolag och, då staten 1899 inköpte nämnda aktiebolags egendomar, övergått till motsvarande befattning i statens tjänst. Denna befattning, med vilken utan särskild gottgörelse varit förenade dels kassörstjänst vid reviret, dels stationsföreståndarskap vid Klotens järnvägsstation, har dock aldrig varit uppförd på ordinarie stat, utan arvode för densamma har årligen upptagits i det av Kungl. Maj:t fastställda generalförslaget för driftkostnader för domänverket.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Med hänsyn till vad i propositionen blivit anfört har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 25 april 1924.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Reservationer:

vid punkt 4:o (angående årligt understöd åt förra städerskan Kjerstin Hansson):

av herr *Vindahl*, som på grund av innehållet i generalpoststyrelsens uti ärendet avgivna utlåtande hemställt,

att ifrågavarande motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

vid punkt 7:o (angående årligt understöd åt e. o. stationskarlen N. G. Vinblads änka):

av herrar *Bäcklund* och *Höglund*, som yrkat bifall till den i ämnet väckta motionen II: 63; samt

vid punkt 8:o (angående årligt understöd åt e. o. kontorsskrivaren S. Amréns änka):

av herr *Bäcklund*, som hemställt,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 152, må medgiva, att avlidne e. o. kontorsskrivaren Salomon Amréns änka Anna Brita Amrén, född Lidén, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.